

TRAVELLERS CLUB I STOCKHOLM

TRAVLARNYT

ÅRGÅNG 49, NUMMER 4 VINTERN 2006

2 NYA MANNERHEIMARE I KLUBBEN

Den 12 årshögtiden hos Travellers Club Finland tog den 20 oktober plats på anrika Suomalainen Klubi (Finska Klubben) i Helsingfors och var en riktig höjddare!

Jag känner mig oerhört stolt över hur klubben har utvecklats sedan en grupp vänner och jag

den 20:e oktober 1994 startade klubben. Den har redan nått sina 300 medlemmar och sedan starten har den gjort fantastiska klubbresor världen över. Det är alltid 12-15 personer med sällskap som gör dessa resor som äger rum 2 gånger per år. Sedan starten har klubben besökt Syd-

amerika, franska Västindien, Vietnam, Nepal, Tibet, Kina, Indien, Chile, Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay, Zambia, Zimbabwe, Botswana, Namibia, Mexiko, Guatemala, Honduras, Belize, El Salvador, Taiwan, Japan, Egypten och Libyen. Ja, klubben har till och med varit till Björnön och Sydpolen. Något för vår svenska klubb att ta efter!

Viceordförande för klubben, bergsrådet Jaakko Ihamuotila, hälsade alla välkomna och så fylldes jag av stolthet när min dotter, Daniela Persson, framträdde med skön sång följt av starka applåder. Därefter följde en 3-rätters meny som uppskattades av de drygt 70 närvarande medlemmarna och deras fruar. Tyvärr var det älgjakt samma

(Forts. på sidan 2)

"Med liten båt på stora vatten"

Möt den svenska legenden sven yrvind på klubbens högtidsdag den 8 februari 2007 på hasselbacken i stockholm.

INNEHÅLL BL.A.

Hälsningar	2
Hur jag fann Hertig Larson	3
The adventurous life of Jofsef Henschen	7
Gotlands svarta guld	9
Åter till ensamma öar	11
Familjesidor	14
Nya Medlemmar	15
Kalendarium	16

Mikael i sitt esse

SAMMA
FÖREDRAG
SOM FÅTT
STÅENDE
OVATIONER I
NEW YORK,
ANKARA,
MOSKVA,
TIRASSOL,
LONDON OCH
ORSA
FINNMARK

vecka och många saknades därför. Enbart en från styrelsen var där. Däremot var 2 av de grundande medlemmarna närvarande, mina vänner Lauri Kajjansinko och Oiva Rajasammal.

En av kvällens absoluta höjdpunkter var Mikael Strandbergs föredrag från Kolyma. Samma föredrag som fått stående ovationer i New York, Ankara, Moskva, Tirassol, London och Orsa Finnmark, rönt samma uppskattning i Helsingfors. Flertalet ansåg att föredraget som framfördes på engelska, var det bästa som de hört.

"Det här är faktiskt ett av få ställen", berättade Mikael efteråt, "där folk faktiskt kunde referera till Kolyma. Bergsrådet Ihamuotila hade ju ägt kolskepp som trafikerat ishavs-kusten till Kolymas öppning. Mycket spännande att få veta. Ja, finnarna imponerar på mig och är dessutom mycket generösa."

Efter föredraget underhöll Daniela med så fin musik att hon skapade applåder i massor! Åhörarna var väldigt förtjusta i hennes och pianisten Teemu Halmkronas tolkning av Benny Anderssons och Björn Ulvaeus "When all is said and done",

Folke U. Persson med dottern Daniela

som avslutade den musikaliska delen av kvällen.

Sedan, till min förvåning, kallades Mikael och jag upp på scen och där tilldelades vi det finaste man kan få i Finland, Mannerheim Medaljen, vilken är framtagen till minne av den största av finländare, Marskalk Mannerheim, och den delas ut till förtjänta personer. Jag känner mig mycket hedrad!

"Visst känner jag mig mycket hedrad!", förklarade också Mikael för mig efteråt, "men jag tycker att det är roligare att du fått denna utmärkelse, eftersom du inte bara gjort så mycket för den här klubben, utan också för mig."

Efter detta tillbringade vi två underbara dagar med att utforska Helsingfors och Borgå med omnejd, där magarna fylldes till bredden av god mat, tryffelgodis från Brunberg och en del av Mannerheims egen snaps, Marskens snaps. Blini och löjrom samt intressanta diskussioner blev det på ryska restaurangen Bellevue med hovkapellmästare Leif Segerstam, som också är medlem i Travellers Club Finland.

Folke U. Persson
Grundare och 1:e hedersmedlem i
Travellers Club Finland

HÄLSNINGAR

☒ Hyvää joulua ja onnellista uutta voutta / Merry Christmas and a Happy New Year

Aimo N.K. Viitala
Travellers Club Finland

☒ Sänder en hälsning från gudarnas ö, Bali. Här är sol, varmt och fuktigt. God mat och avkopplande.

Ulrich Lundberg

☒ Det är tydligt att det inte är den resandes ensak att förändra årsmodell och med nya erfarenheten av att utan egen förskyllan klättra upp på åldersstegen har jag med stor glädje njutit av all uppmuntran och alla lovord som likt dagens snöfall fallit på mina axlar. Från Travellers Club har jag med

stor uppskattning emottagit gratulationer och får härmed uttrycka mitt hjärtliga tack såväl till styrelsen som till intresserade bröder.

Hans Abrahamson

Tack för det som alltid mycket intressanta och innehållsrika numret av TravlarNytt. Det var särskilt intressant att läsa Sven Johanssons artikel om resa till Uzbekistan. Min fru och jag gjorde nämligen ungefär samma resa 1983, dvs på Sovjettiden. Förhållandena vad gäller flyg och hotell verkar inte ha förändrats sedan dess. Registankomplexet i Samarkand var även för oss den starkaste upplevelsen. Jag ber om min häls-

ning till Sven Johansson. Travlarhälsningar

Yngve Larsson

Hej och tack för den trevliga artikeln om Rovos Rail i senaste Travlarnytt. Jag är själv medlem av Rovos Rail Club i kraft av tre hittills genomförda resor, vilket ger en icke föraktlig ra-

(Forts. på sidan 13)

Hälsningar skall skickas till klubbens sekreterare

Anders Lindeen
Näckrosvägen 14
182 56 Danderyd

eller e-post

anders.lindeen@telia.com

Alternativt till TravlarNytt enligt adress på baksidan.

HUR JAG FANN HERTIG LARSON

Hertzog Larsson med Gondor, Mongoliets störste man.

"Hur jag fann Hertzog Larsson" var titeln på det lätt osannolika föredrag som författaren och journalisten **Axel Odelberg** bestod travlarbröderna med på Sällskapet i oktobermörkret.

Det är klart att det inte är varje dag man hör talas om en hertzog Larsson. Sista gången någon adlades i Sverige var 1902 och då var det Sven Hedin som upptogs i de frälses skara, men någon hertzog blev han inte.

Inte ens i England, där nästan varje politiker förr eller senare får någon adlig titel, stiger man direkt till dessa höjer. Alltså var intresset stort för hur en helt vanlig herr Larsson kunde bli hertzog Larsson. Och Axel Odelberg fånglade verkligen auditoriet med sin berättelse om hur

han fann hertzog Larsson.

Frans August Larson föddes i torpet Wretbo på Hällby säteri i närheten av Tillberga strax norr om Västerås år 1870. Hans far var rättare på godset. Han växte alltså upp under blygsamma förhållanden, gick tre år i småskola, därefter fyra i folkskola och fick ett slätstruket avgångsbetyg. Efter skolan blev han dräng på Hällby.

Två år senare flyttade Frans August till Eskilstuna för att söka sin lycka och lät meddela: "Jag kommer tillbaka om tio år och köper hela stället!" Med detta löfte och första steg ut i världen började Frans August Larssons karriär.

Här visade författaren en

omslagsbild från den bok han skrivit "Hertzog Larsson, äventyrare, missionär, upptäckare." Även den är osannlik. Den visar hertzog Larsson sittandes på axlarna på en mongolisk man som hette Gongor och med sina 207 cm över havet är den längste man som levat i Mongoliet!

Genom kontakt med fränder kom Frans August Larson att så småningom hamna som missionär i Mongoliet och då började äventyret på allvar. Där träffade han sin blivande hustru Mary, från USA, också hon där i missionerande avsikter, och de gifte sig i Peking 1897. Paret bosatte sig inledningsvis i Kalgan i Mongoliet.

De kom att hamna mitt i boxarupproret i Mongoliet. Boxarna - som kallades så för att de rörde sig som boxare med sina kroksablar - hette egentligen I Ho Tuan som betyder Rättfärdighetens och Harmonins Knytnävar. Boxarupproret var en följd av bland annat Englands kolonialisering av Kina och Mongoliet med opiumkriget 1839-42 som följd. Opiumkriget var följderna av engelsmännens ilska över att inte få föra in opium från kronkolonin Indien till Kina. Det var en lukrativ affär för engelsmännen att sälja opium till mongoler och kineser men givetvis totalt förödande för dessa folk som i oroväckande utsträckning blev beroende av drogen. Det andra Opiumkriget avslutades med det andra 1860 med engelsk seger då man bl.a. brände ner det kejserliga sommarpalatset med rötter från 1300-talet, utanför Peking.

I dessa trakter hade nu Frans August Larson bodde FA Larson med sin amerikanske hustru och barn och arbetade som missionär. Han gjorde vad han kunde för att smälta in. Iklädde sig mongolisk kläddräkt och klippte håret samt försökte anlägga en härpiska enligt lokala modet. Det sista ville sig inte

Föredragshållaren Axel Odelberg i sitt rätta element.

MED DETTA
 LÖFTE OCH
 FÖRSTA STEG
 UT I VÄRLDEN
 BÖRjade
 FRANS AUGUST
 LARSSONS
 KARRIÄR

Vår globetrotter Bertel Thomé missar sällan ett Travlarmöte när han är i Sverige

Visst är de lika, klubbens sekreterare Anders Lindeen som bjudit in brodern Edward som gäst.

MAN KAN
TÄNKA SIG
VILKEN KÄNSLA
DET VAR FÖR
FA LARSON
ATT INTRODU-
CERA SVEN
HEDIN FÖR
DEN LEVANDE
GUDEN.

Fred Goldberg som löste kvällens tekniska problem återvänder efter en barrunda.

riktigt och då använde sig FA av en lös härpiska som han fäste i mössan. Men den hamnade i maten när han åt så han kastade den för gott och klarade sig utan denna prydnad.

Genom sin fantastiska förmåga att skapa kontakter lärde FA snart att känna de rätta personerna och utvecklade ett imponerande kontaktnät. Det hade han och hans vänner stor nytta av.

Hans rykte växte snabbt i trakten och snart kände man till den driftige missionären som bytte biblar på mongoliska mot olika varor. Hans idé var att om bibeln inte var gratis skulle folk också läsa den när de väl bytt till sig den. Det skulle dock visa sig att den även dög till annat än att läsa i. Pärmarna användes ofta till att sula om skor!

Under boxarupproret blev läget kritiskt eftersom boxarna avskydde alla utlänningar som för dem var förtrycket personifierat. Och boxarna hade stöd i det tysta av landets ledare. Västerlänningarnas rykte var inte heller det bästa. De var incestuösa, förgiftade brunnar och skar ut ögonen på små barn för att kunna fotografera! Ögonen användes som linser, menade man.

Missionärerna i Kina och Mongoliet hade det inte lätt. De kom från västerländsk kultur och var inte direkt efterfrågade på orten. Men de kämpade så gott de kunde. FA dock med den lilla tanken att det kunde nog vara bra att ha något annat att falla tillbaka på också.

Frans August lyckades fly undan boxarna och återkom så småningom till Mongoliet med sin familj. Boxarnas framfart straffades när västmakterna trängt in med militära trupper och förmått kinesiska staten att betala skadestånd för döda och förstörd egendom till missionärer och andra drabbade. Nu hade FA återvänt med sin familj och för pengarna skaffade han sig en ranch där han födde

Hertig Larson på sin åsna

upp hästar och sålde till den lokala krigsmakten! Tabo-ol hette platsen där han verkade.

Den blivande hertig Larson kom att träffa många spännande personligheter under sin tid i Kina och Mongoliet. Sålunda kom Sven Hedin, Alexis Kuylenstierna och blivande presidenten i USA, Herbert Hoover, och övernattade i familjens spartanska hem i ökentraktarna där familjen Larson och de andra missionärerna höll till! Givetvis blev FA god vän med dem alla. När Wilson blev president skickade han ett brev till FA och Hedin drog så småningom ut på expedition med FA som en sorts stabschef. Att FA kände ärkekejsarinnan Tsu Hsi i Kina, som börjat som konkubin till den kinesiske kejsaren underlättade naturligtvis. Liksom att han lärt känna den 13:e Dalai lama och Den Levande Guden i Urga!

Den sistnämnde hade lika blygsam bakgrund som FA men hade utsetts till gud av sitt folk redan som tvååring och hade en obegränsad makt. Med honom

blev FA vad man idag skulle kalla kompis. Och i och med detta var det lättare för honom att verka i dessa mycket speciella trakter. Man kan tänka sig vilken känsla det var för FA Larson att introducera Sven Hedin för Den Levande Guden. Inte ens Hedin rörde sig till vardags bland gudar. 1909 gjorde FA ett kort besök i Sverige, men han återvände snart till Mongoliet och Kina.

Många gånger fick FA fungera som kontaktpunkt mellan potentiater och ofta fick han frakta värdefulla laster mot ersättning. Han guidade även folk i dessa hårda ogästvänliga trakter där rövare och vargar härjade. De oändliga öknarna och det hårda klimatet gjorde också att man inte gärna färdades utan vägvisare.

Efter att ha ridit många år i öknen skaffade sig FA så småningom en T-Ford för att lättare ta sig fram. Restiden kortades avsevärt genom nyförvävet. Av bara farten sålde FA en T-Ford till Den Levande Guden med, får man förmoda, en god

Så skulle vi få tekniken att fungera.

förtjänst.

Vid en åktur i sin T-Ford passade förresten Den Levande Guden på att testa en ny bössa och sköt två prelater i ändalykten med salt! Hans position och svaghet för livets goda drycker gjorde att han med åren utvecklade ett sinne för practical jokes som blev vida känt och svärslaget.

När Kina blev republik 1912 var FA den som man tillkallade för att förhandlingarna mellan mongolerna och kineserna skulle gå så bra som möjligt. Han blev den kinesiske presidentens specielle rådgivare. Det har alltid rätt lite misstänksamhet länderna emellan. Kanske nådde han inte ända fram i det uppdraget, men hans berömmelse ökade och snart visste alla vem han var såväl i Kina och Mongoliet liksom i Sverige och USA. Han kallades för "den störste levande experten på Mongoliet" i den ti-

dens medier. När FA lämnade uppdraget som förhandlare i förtid erhöll han 36000 silverdollar i ersättning av kineserna. Och han fick en medalj av den kinesiska republiken, den s.k. Chi-ho-ordem. Nu hade han också börjat kallas Lucky Larson.

Men det skulle bli ännu bättre. Den Levande Guden beslöt att göra honom till Hertig av Mongoliet. Det hade gått bra för den lille pojken med slätstrukna skolbetyg. Nu talade han mongoliska, kinesiska, engelska och lite ryska. Och han skulle adlas. Gun blev hans titel. Det är hertig på mongoliska och det var den lägsta av fyra adelstitlar. Beel, beis och wang är den andra tre. Med hertigtiteln följde att han hade samma rätt som infödda adliga att låta sin boskap beta på mongolisk mark. Han fick i samband med adlandet även en fin medalj som

finns i Livrustkammaren i Stockholm. Under sin tid i Mongoliet lärde Hertig Larson även känna den man som är förebild till Indiana Jones, Roy Chapman Anderson.

1923 drog Hertig Larson ut på en strapatsrik expedition med Sven Hedin och det får väl anses som en extra poäng att de två sist adlade svenskarna då kamperade tillsammans i de oländiga ökenstrakterna i Mongoliet. Expeditionen var krävande, men gick bra.

Så småningom anlätades Hertig Larson för prospektering och man fann i samband med den sensationella fosilfyndigheter i trakten av Flammande bergen i Mongoliet. Detta uppdrag utförde Hertig Larson för Amerikanske naturhistoriska museet.

Vad var sedan lämpligare än att 1926 äta galamiddag med svenske kronprinsen Gustav Adolf i Peking?

Hertig Larson ordnade tillstånd för Sven Hedin att dra på ännu en expedition, 1927, i de kines-mongoliska trakterna fast det egentligen inte var möjligt, inte ens för Sven Hedin. Men det fanns ett förbehåll; något flygplan fick inte förekomma! Däremot ingick bland annat 300 kameler. Larson följde med även på denna expedition som ansvarig för logistiken och blev av Hedin kallad Varg-Larson sedan han skjutit anfallande vargar. Detta skedde från en öppen bil som välte i samband med jakten. Larson slogs medvettslös och fick en bestående benskada, men vargarna hade han dessförinnan dödat eller drivit på flykten.

Larson och Hedin byggde en båt och färdades - sannolikt som de första någonsin - på en sjö de upptäckte i öknen. Båten döpte de till Ormen länge.

Expeditionen rymde nymodigheter som vevgrammofon och det måste ha varit en sällsam upplevelse att sitta vid lä-

Landsfakta Mongoliet

Bügd Najramdach Mongol
Ard Uls
Mongoliet

Nationalitetsbeteckning: MN

Yta: 1,6 milj. km²

Folkmängd (2006): 2,6 milj. inv.

Huvudstad: Ulaanbaatar

Viktigaste språk: mongoliska

Statskick: republik

Statsöverhuvud: Nambarijn Enchbajar (president)

Regeringschef: Miyeegombo Enkhbold

BNP per capita (2005): 543

US dollar

Myntenhet: 1 tögrög - 100 möngö

Valutakod: MNT

Landsnummer (telefoni): 976

Internetdomännamn: mn

Tidskillnad jämfört med

Sverige: +7 till +9

Nationaldag: 11 juli
(självständighetsdagen, 1921)

Källa NE

寿

Jonas Wahlström tipsar Carl-Axel Lindblom om bra sittplatser.

Visst har han det kul, Hasse Burman på klubbmötet.

KARLBECK BLEV
LIVRÄDD MEN
LARSON LUG-
NADE HONOM
OCH SA ATT
HAN SKULLE
KLARA AV
RÖVARNA
EGENHÄNDIGT.

Kan vi gissa på att det är frimärken som diskuteras när dessa herrar träffas.

Vår ordförande Jan Mårtensson är liksom alltid påläst.

gerelden och lyssna till stenkor från gamla Sverige. Expeditionen höll på att ta en ände med förskräckelse för Hedin drabbades av ett gallstensanfall. Allt redde dock upp sig mycket tack vare Larson.

1934 blev Hertig Larson - som ofta omskrevs i tidningarna - åter en rubrikernas man. "Hertig Larson hotad vid rövarbands härjningar i Mongoliet" skrev Stockholms-Tidningen. Rövarbanden hade blivit en plåga i Mongoliet. Det var inte sant att - som det sades - Larson själv nedkämpade alla 2000 rövarna, men han tog sig ur knipan av egen kraft. De kände igen honom och han fick passera!

Kommunistjägaren Chiang Kai Shek kontaktade också Larson för att få hjälp. Han ville att Sverige skulle skicka några tusen officerare som skulle skapa en duglig armé. Att Larson var rätt man att vända sig till var självklart även för Chiang Kai Shek.

Hertig Larson blev så småningom även Riddare av Vasorden. Han fick också mängder av andra utmärkelser och belöningar. Hertig Larson startade en firma som gick riktigt bra ett tag. FA Larson & Co hette den.

Under tiden i Mongoliet fick familjen Larson sex barn så det var ingen liten skara han hade att dra omsorg om. Men man bodde enkelt i ett hus som Larson byggt själv. En lyx kostade han på sig; en bastu fanns.

Men Larsons storhetstid i Mongoliet började ändå gå mot sitt slut. Efter expeditionen 1927 upprättade Hedin sitt högkvarter i Kalgan, sedan Larson lämnat Urga för gott, och där firade man julen gemensamt 1927. En bok om Mongoliet och i någon mån sitt liv fick Larson publicerad hemma i Sverige tack vare Hedin. Men inkomsterna började tryta. I breven till släkt och vänner nämner han ständigt bristen på pengar.

Förstummade lyssnar bröderna på Axel Odelberg

Tidigare hade folk i USA och Sverige vågat satsa på lite riskfyllda företag, men efter börskraschen 1929 var det nästan tvärstopp. Dessutom hämmades handeln i Kina av höga pålagor. En ny tid började randas och Larsons tid rann sakta ut.

När Larsson gjorde sig redo 1930 för att åka till Inre Mongoliet för att köpa kapplöpningshästar som racingklubbarna i Peking och Tientsin beställt dök en gammal bekant, svensken Orvar Karlbeck, upp och ville följa med. På vägen dök rövare upp och bilen var fylld med kontanter. De var i färd med att plundra en oxkärra, men när de fick se bilen närma de sig den som var ett mycket mer lockande byte. Karlbeck blev livrädd men Larson lugnade honom och sa att han skulle klara av rövarna egenhändigt. När rövarna kom fram till bilen och fick se Larson sa de: "Vi har inget otalt med la Gun!"

Och Larson och hans vän kunde fortsätta.

Larsons fru och barn vistades långa tider i USA under hans Mongolienår. 1934 började det bli dags att sadla om. Hertig Larson drömde om en välbeställd framtid i Amerika och återvände med familjen till svärföräldrarnas hem på östkusten.

Men tiden i USA blev inte så lyckosam. Larson var 64 år när han kom till Amerika och där var hans talanger inte lika användbara som i Mongoliet. Inledningsvis försökte han sig på kycklingfarmande i Alabama.

Det gav inte mycket. Han slog sig så småningom på att bygga hus, men det blev bara i liten skala. Han kom att återvända till Sverige under ett år innan han på nytt för sista gången reste över Atlanten och tillbaka till sin familj i Amerika. Hans saga var fantastisk, nästan otrolig liksom hans karriär. Men det låg allt bakom honom. En kortare sejour i Kanada förändrade inget i Hertig Larsons numera glanslösa liv. När han blivit 84 år närmade sig slutet och 1957 slutade denne märklige man sina dagar inneboende hos ett par som han lånat pengar till så att de kunde köpa ett litet hus på Amerikas västkust. En liten gravsten förkunnar "Father Frans A. Larson 1870-1957". Den är svår att upptäcka där den ligger i gräset på kyrkogården. Och den är säkert den blygsammaste grav som någon hertig har. Men så gjorde heller aldrig Hertig Larson något väsen av att han var hertig.

Axel Odelbergs föredrag var alldeles utmärkt såväl till innehåll som framförande och Hertig Larson tillhör dem som man kommer ihåg när man en gång har hört talas om honom.

Noterat av Clas Göran Carlsson

THE ADVENTUROUS LIFE OF JOSEF HENSCHEN

Gruppfotot är familjen Hensch i Uppsala, ca 1869, innan Wilhelm, Josef och Esaias utvandrade till Amerika. Bakre raden från vänster till höger: Salomon, (sedermera professor vid Karolinska Institutet) Esaias, Josef, Hanna Lilljehjörn (Wilhelms fästmö). Främre raden fr v: deras syster Maria, deras far riksdagsman Lars Hensch, Sofia Sjöborg (Lars kusin), Wilhelm.

Rebecca Weiss är en svensk konstnär och författare som bor i Florida. Hon läste Lars-Henrik Ottosons artikel i *TravlarNytt om svenskar i Florida*, och gav nyligen ut en bok om Josef Hensch, som under många decennier var ledare för svenska immigranter i Florida. Boken heter *"A Florida Pioneer - The Adventurous Life of Josef Hensch, Swedish Immigrant in the 1870s"*. Lulu Press, \$13.95.

När jag var liten brukade min mor Helga ofta tala om farbror Josef. Han var hennes farfars bror, som 1871 utvandrat från

Uppsala i Sverige till Orange County i Florida. Mamma berättade att Florida var en stat i Amerika, att det var väldigt vackert, och att Josef var en märkvärdig man.

Själv är jag född och uppvuxen i Sverige, men genom ödets nyck har jag hamnat i Florida, bara ett par timmars bilresa från de trakter där Josef levde från 1871 till sin död 1930.

Mammans farfar, professor Salomon Hensch, hade ytterligare två bröder som också utvandrade till Amerika - Wil-

helm och Esaias - men det var Josef som blev en legend i mammans familj. Under sitt långa liv skrev han mängder av brev till vänner och släktingar i Sverige, huvudsakligen till Salomon. De handlade om hans äventyrliga liv i djungel och sumpmark, jagad av krokodiler och ormar. Han fick försvara sig mot björnar, leoparder, vildsvin och skunkar, och det är nästan ofattbart att han överlevde.

Wilhelm Hensch, som var Fil Dr i Uppsala, var den förste av bröderna Hensch som begav sig till Amerika. Han kom till New York 1870. Där blev han agent för Anchor Lines, ett stort rederi med flera skepp som gick av och an mellan USA och Europa.

Wilhelm besökte även Florida, och köpte land i dåvarande Orange County (numera heter det Seminole County) nära Lake Jessup. Varför Wilhelm valde just den platsen vet jag inte, men undrar om det kan ha med Fredrika Bremer att göra. Hon reste nedför St. Johns River redan 1850, till Lake Monroe som ligger nära Lake Jessup, och berättade om det i sin bok *"Homes of the New World"*. Hon beskrev området som underbart vackert. Jag gissar att

Rebecca Weiss är en svensk konstnär och författare bosatt i Florida. Hon är dotter till författarna Peter Weiss och Helga Hensch. Rebecca är utbildad på Konstfackskolan i Stockholm och har haft många utställningar i Sverige och andra länder. Hon har givit ut två böcker - den självbiografiska *"Journeys in Darkness and Light"*, och *"A Florida Pioneer"* som handlar om hennes morfars farbror Josef Hensch. Båda böckerna finns på Hedengrens Bokhandel i Stockholm samt på Amazon.com. Mer information finns på www.weiss-gallery.com

Bröderna Henschens nybygge vid Lake Jessup, Florida. Akvarell målad 1872 i Florida av Hasse Bergman.

Hensch Avenue, uppkallad efter Josef Hensch, i Oakland, Florida.

Upsala Road - en gata i Sanford, Florida - ett minne av den lilla staden New Upsala.

FLERA GÅNGER
VAR HAN NÄRA
ATT DÖ AV
HUNGER, TÖRST
OCH
UMBÄRANDE.
MEN HAN
ÖVERLEVDE,
OCH BLEV SÅ
SMÅNINGOM RIK
PÅ ATT ODLA
APELSINER.

Josef Henschen c:a 1869

familjen Henschen och Fredrika kände varandra. Fredrika var ungefär jämngammal med brödernas far, riksdagsman Lars Henschen, och de umgicks antagligen i samma kretsar. Det kan också hända att Wilhelm inspirerats av svensken John Boström, som ägde apelsinlundar norr om Orange County.

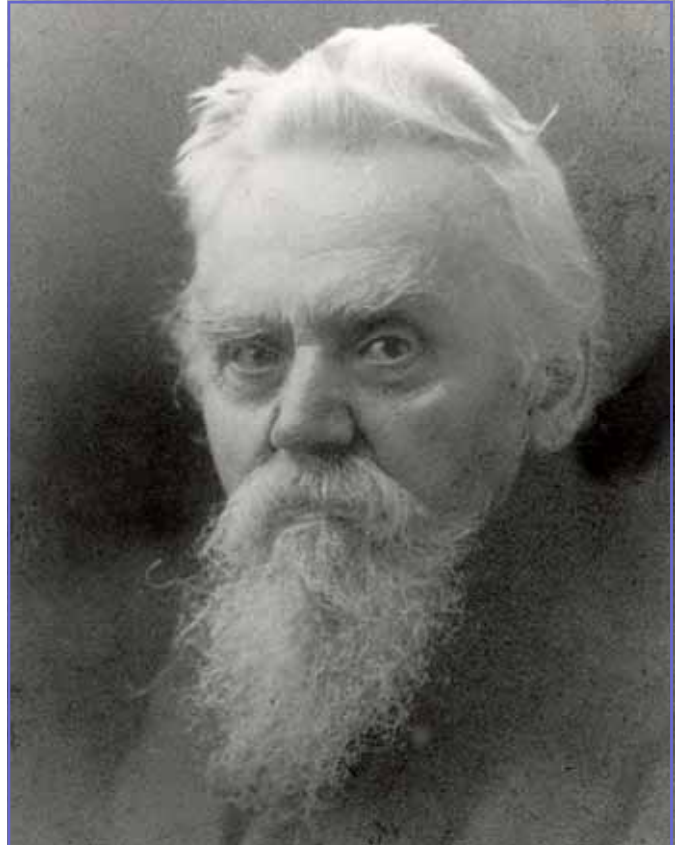
En man vid namn Henry Shelton Sanford (staden med samma namn är uppkallad efter honom) hade 1870 köpt 12.000 acres i Orange County, och där startat apelsinodlingar. Sanford hade både vita och svarta amerikanska arbetare. De svarta var nyligen befriade slavar. Men Sanford var inte nöjd med sina arbetare, varken de vita eller svarta. *Svenskar* däremot var kända för att vara ärliga, duktiga och villiga att arbeta hårt.

På något sätt fick Wilhelm Henschen och Sanford kontakt med varandra, och påbörjade en brevväxling angående att importera svenska arbetare till Florida. De skrev kontrakt, och Wilhelm reste tillbaka till Sverige för att rekrytera ett antal män. I april 1871 återvände Wilhelm med sin bror Esaias, och cirka 25 svenska arbetare.

Snart märkte Sanford att han behövde större arbetskraft, både till apelsinlundarna och till hushållsarbete, och vände sig åter till Wilhelm. Den här gången kunde Wilhelm inte själv åka. I stället kontaktade han sin bror Josef, som läste medicin vid Uppsala Universitet. Wilhelm bad Josef hitta 36 svenska män och kvinnor, och ta dem med sig till Sanford.

Josef var liksom Wilhelm och Esaias en romantisk och äventyrslysten ung man, och han gick med på att ta en paus i sina studier. Han rekryterade 36 personer, och som guide och tolk följde han med dem till Amerika. I november 1871 anlände den svenska gruppen till Florida.

Dessa två grupper, som Wilhelm och Josef tagit med sig,

Josef Henschen 80 år gammal - Florida 1923.

bildade den första och största svenska kolonin i Floridas historia. De grundade samhället New Upsala som än idag är en del av Sanford. Det finns en Upsala Road, Upsala Swedish Presbyterian Church, och en svensk kyrkogård. Många av svenskättlingarna i Florida och andra stater har sina rötter i denna koloni.

Josef had tänkt återvända till Sverige och fortsätta sina studier, men han förläskade sig i Florida och stannade här resten av sitt liv.

Flera gånger var han nära att dö av hunger, törst och umbäranden. Men han överlevde, och blev så småningom rik på att odla apelsiner. Han satsade sedan hela sin förmögenhet på att tillsammans med tre andra män – Demens, Sweetapple och Taylor - bygga en järnväg från Orange County ner till Pinellas County på Floridas västkust. Det var i början mycket problem med järnvägen och Josef förlorade alla pengar han satsat. Det tog honom många år att

komma på fötter igen ekonomiskt. Men tack vare denna järnväg – the Orange Belt Railroad - grundades St. Petersburg, som innan dess var en obetydlig fiskeby vid namn Wardsville. Josef döpte staden till St. Petersburg för att hedra sin ryske partner Demens som kom därifrån.

Järnvägens huvudkontor etablerades i Oakland vid sjön Apopka, något sydväst om Sanford. Oakland började snabbt växa och blomstra. Josef flyttade dit och bodde där resten av sitt liv. En gata uppkallades efter honom. Jag har besökt Oakland, tittat på Josefs hus, och på hans grav, och på den gröna och lummiga Henschen Avenue.

Varje år, i mitten av december, samlas svenskättlingarna i Sanford-Oakland-Orlandoområdet till en jättestor Luciafest, organiserad av Sanfords historiska museum. Den besöks alltid av flera hundra personer. Jag ser själv fram emot att åka dit.

GOTLANDS SVARTA GULD - SOMMARTRYFFELN

"*Gotlands svarta guld, sommartryffel och dess kusin på fastlandet*" - så kort och kärnfrisk var rubriken på novembermötets föredrag som hölls i Läkaresällskapets lokaler då de vanliga på Sällskapet var upptagna.

Föredraget skulle ha hållits av **Eric Danell** och **Anders Backlund** men den förstnämnde blev sjuk och kunde inte infinna sig. Svampförgiftning? Nej, trots att mängder av svampar är mer eller mindre livsfarliga, så var det en helt vanlig åkomma som drabbat docenten Danell. Nu skötte docenten Backlund föredragandet med den äran, så vi blev betydligt kunnigare i mykologi än vi var innan föredraget hölls. Det påståendet kan förstås tolkas på två sätt; vår okunnighet var så stor att även minsta kunskap utgjorde en påtaglig förändring; föredraget var så bra att våra redan goda kunskaper i ämnet ytterligare stärktes. Det är mer lockande att hemfalla åt tanken att det senare alternativet var det riktiga...

Hur som helst; svampar var ämnet och Anders Backlund gav en mycket underhållande exposé över svampar i största allmänhet innan han gick i på kvällens huvudämne; tryffeln. Med tanke på att det lär finnas mer än 72000 olika svamprelaterade arter i världen var det nog bra med en så stark koncentration,

för då talar vi bara om beskrivna arter. Det lär finnas 1,5 miljoner ytterligare som väntar på sin beskrivning.

Tuber aestivum (Sommartryffel) hette kvällens huvudämne, den på Gotland numera odlade tryffeln. Den har en släkting på fastlandet som heter Stjärnhovstryffel. Delikatessen äkta tryffel (som ska skiljas från den falska i t.ex. leverpastej) är att betrakta som nästan lika värdefull som diamanter och kallas ofta för svart guld. Men det finns även vit tryffel, den italienska.

De som forskat kring dessa tryffelsvampar i vårt land är främst Eric Danell, Christina Wedén och Anders Backlund och det har de gjort i Uppsala vid den institution som sysslar med farmakognosi. 1977 upptäcktes tryffel på Gotland i Fardhem. En kvinna fann underliga knölar i sitt potatisland

och Christina Wedén åkte dit och konstaterade att det rörde sig om tryffel. I slutet av 1990-talet hade Christina och hennes kolleger kommit så långt att det gick att framgångsrikt odla den.

Att svampar kan se ut hur som helst fick vi klart för oss när en tryffelsvamp skickades runt så att vi likt en tryffelhund fick nosa på denna märkliga tingest som ser underlig ut (som en liten atomexplosion) och luktar illa.

Varför letar då svinen upp tryffel och bökar fram den? Rena lustan, förklarade vår föredragshållare. När galtarna äter dessa läckerheter blir de dels oregerliga, dels lockar de son till sig och då kan även en travlare med rent sinnelag förstå vad som händer.

När det gäller hundarna så är de tränade till att hitta tryffel. Den letar på människans order fram tryffel till skillnad från vildsvinet. Det är svårt att inte tänka på Churchills sentens: Hunden ser upp till människa, katten ser ner på människan. Det är bara svinet som finner en like i människan.

Varför växer då tryffeln på Gotland? Ja, jord och miljö spelar förstås in.

Forskarna har inventerat den vilda tryffeln på Gotland och funnit bestånd på flera håll men huvudprojektet är att fram-

TRYFFELRECEPT

Tryffelsmör

Blanda riktigt smör med rivnen eller finhackad Gotländsk tryffel. Ungefär hälften av varje. Servera det till en rostad brödskiva, eller som vi fick det på Läkaresällskapet, tillsammans med vanligt bröd.

Det tryffelsmör Anders Backlund bjöd på smakade utmärkt och det finns ingen anledning att inte varje köksduglig travlare ska lyckas med sin blandning. Tryffelsäsongen inträffar på senhösten och det bästa rådet är att fråga i delikatessbutiker om de har läckerheten i lager.

Dessertost med tryffel

Smaksätt brie eller camembert med tryffel. Klyv osten några timmar i förväg och hyvla över tunna skivor av tryffel. Lägg ihop osten med tryffeln emellan och låt den feta osten dra till sig tryffeln goda arom. Man bör plocka ut osten ur kylskåpet några timmar före konsumtion för att få den bästa smaken.

Potatismos

Man kan också smaksätta potatismos med tryffel. När moset är klart rör man helt enkelt ner en klick tryffelsmör och låter det hela vila under lock under ca 15 minuter. Ett mycket välsmakande mos blir resultatet och det passa både till fisk- och köttträtter.

Curt Stjernlöf och Arne O. Olsson ser fram emot kvällens föredrag.

Gösta Fernström luktar på tryffel.

DET ÄR
MÖJLIGT ATT
MAN BLIR
OREGERLIG,
MEN
KVINNORNA
KOMMER INTE
SPRINGANDE
SOM SON GÖR.

Ivar Blomberg och Lars Bohlin.

Jan Hartzell och Erik Reveman

gångsrikt odla dessa läckerheter. Och det är bra att ha tryffelhundar vid detta arbete för hundarna letar upp, markerar men äter inte av tryffeln. Var finns då dessa tryffelmarker? Ja alla vet hur det är med svampmarker, man talar inte gärna om var de finns. Tryffel är inget undantag.

När man talar om tryffel tänker nog de flesta på Frankrike och man har fått hjälp därifrån av Michel Jalade och Chevalier Gerard två kända experter inom området. Tillsammans med de svenska forskarna och den första svenska tryffelhunden Alice har man nått stora framgångar.

Idag finns det 25 aktiva odlare på Gotland, men det täcker ej Sveriges behov. Men kvalitén står inte på något sätt den franska tryffels efter. Tvärtom har man gemensamt konstaterat vid testning bland fransmän i just "tryffels hemland". Mme Delange, fransk expert, valde bland de fyra bästa testsvamparna ut två som kom från Gotland och två från Bourgogne! Det måste anses vara ett högt betyg.

Tanken är förstås att tryffeln ska bli en stor och lönsam artikel och Carl-Jan Granqvist är en av dem som varit med om att lansera den svenska tryffeln även utomlands.

Det är som sagt inte lätt att odla tryffel och det tar en sexsju år innan man får lön för mödan. Men idogt arbete har gjort att idag finns det 2-3000 gotländska plantor från inhemska frön. Och den 29 nov 2005 plockades de första odlade tryfflarna på Gotland. En ny näringsgren såg dagens ljus.

Man kan köpa plantor och prova själv om man vill. I skuggan av ek och hassel i skuggan på marken trivs tryffeln. Den vill inte ha för kallt på vintern. Tryffeln ska plockas mogen och det gäller att passa på då den är svart och luktar tryffel. Det är bara under ett fåtal dagar man kan skörda Gotlandstryffel. Sedan är det för sent.

Claes Lindberger tackar Anders Backlund för ett mycket intressant föredrag.

Så långt komma i föredraget undrade någon om tryffeln hade samma inverkan på människan som svinen när man äter dem. Svaret var nedslående. Det är möjligt att man blir oregerlig, men kvinnorna kommer inte springande som son gör.

Tryffel har funnits länge på Gotland trots att man inte upptäckt den i varje fall inte i modern tid. För 7-8000 år sedan ansåg Anders att den dök upp. En gnagare fick sporer på sig, äts upp av en sjöfågel, som i sin tur lämnade visitkort på ön.

Vad skiljer då i praktiken fastlandstryffeln från Gotlandstryffeln? Den blir färdig tidigare på hösten och håller fram till december under det att Gotlandstryffeln har sin skördetid endast i senare delen av november.

Fastlandstryffeln är också köldhändigare och kan växa i granskog.

Sammanfattningsvis kan man säga att Gotlandstryffeln håller hög kvalitet, är efterfrågad och

kan komma att bli en alldeles utmärkt utkomst för odlarna på Gotland.

Det finns ett svampforum i vardande som Eric Danell och Anders Backlund vurmar för med rätta. Forum Fungorum heter det, en skapelse av Karljohanstiftelsen och Livsmedelverket i samarbete med Uppsala universitet. Där samlas forskare med spetskompetens i ämnen som rör bl.a. tryffelodling liksom deras rön. Den intresserade kan gå in på

www.karljohanstiftelsen.se

och läsa om stiftelsen som grundades den 4 oktober 2005 och som mycket tacksamt tar emot penningbidrag till sin verksamhet. Stiftelsen är motorn i förverkligandet av ett svampforum

En mycket trevlig kväll avslutades med frågestund och vi sög i oss såväl föredraget och svaren som - ja vad annars? - svampar.

Noterat av Clas Göran Carlsson

Stjärnhofstryffel

ÅTER TILL ENSLIGA ÖAR

Åter till ensliga öar, var rubriken på årets sista föredrag i klubben och föredraget hölls av par(sjö)hästarna **Jeppe Wikström** och **Torbjörn Svensson**.

Mannen bakom bl.a. boken *Ensliga öar* var den välkände tecknaren, målaren och författaren **Roland Svensson** 1910-

2003. Den kom ut på femtiotalet och är en klassiker.

Roland Svensson var travlarbroder och far till Torbjörn Svensson, sjökaptenen som tillsammans med fotografen och förläggaren Jeppe Wikström rest i Roland Svenssons farvatten och besökt de ensliga öarna i trakterna kring Skottland.

Tanken med kvällens föredrag var att den intressanta muntliga framställningen skulle beledsagas av utomordentligt vackra bilder, men tekniken ville anorlunda då en datoranläggning för bildvisning strejkade och Jeppe Wikström fick visa ett axplock av bilder på en handburen dator som han gick omkring bland åhörarna med.

Med lite god vilja från båda sidor fick travlarbröderna trots problemet med illustrationerna en god bild av livet på öarna på Roland Svenssons tid och i vår tid.

Hur kom det då sig att man beslutat sig för att åka till dessa otillgängliga öar som i stort sett saknar reguljära förbindelser med omvärlden?

Jo, Jeppe Wikström hade stött på en man som driver Äventyrsresor på ett flyg och börjat prata om idén att man kanske skulle åka i Roland Svenssons fotspår. Resebyråmannen svarade snabbt att han kunde ordna en båt om Jeppe åtog sig att guida de reseklunder man skulle locka till en sådan resa. Jeppe åtog sig uppdraget, men tyckte att det kunde vara bra att ha ett stöd och vände sig till Torbjörn Svensson, sjökaptenen och son till Roland.

Så började äventyret.

Jeppe och Torbjörn träffades och lade upp en rutt med hjälp av sjökort. Det som skulle bli en tretton dagars resa för hugade så småningom.

Yttre Hebriderna, Orkneyöarna, Shetlandsöarna och Färöarna ingår i besöksplatserna som Torbjörn och Jeppe avverkat i Roland Svenssons spår. Fantasieggande namn som Staffa, Treshnish Island, S:t Kilda, Isle of Lewis, Scapa Flow, Fair Isle, Mousa, Lerwick, Outskerries, BAlta Sound, Muckle Flugga, Hermaness Foula och Torshavn, för att nämna några, fick

Jan Hartzell som nu kan sin kusin som medlem i klubben.

DET SOM
SKULLE BLI
EN
TRETTON
DAGARS
RESA FÖR
HUGADE.

"Det borde väl vara sorterat i bokstavsordning??"

Herrarna Thomé och Bergenholts verkar vara på ett strålande humör

MAN LÄGGER
DET MAN SKA
SKICKA I EN
PREPARERAD
GETMAGE, DET I
SIN TUR I YT-
TERLIGARE ETT
HÖLJE, SEDAN
SLÄNGER MAN
DET I SJÖN OCH
MYCKET OFTA
DRIVER DET
ILAND PÅ NÅ-
GOT BRA STÄLLE
OCH TAS DÄR
OM HAND FÖR
VIDARE TRANS-
PORT.

oss att spetsa öronen extra under föredraget, som sköttes som en "växelsång" mellan Torbjörn och Jeppe.

Roland Svensson tillbringade allt mellan ett par veckor och flera månader vid sina besök här för närmare femtio år sedan. Än idag är han en mycket känd person på öarna och en dörröppnare för den som kommer till de olika öarna med samhällen som ibland inte har fler invånare än 14 par. Roland hade ett extra knep, förutom sin personlighet, att inte bli bortglömd; sociala insatser och godis och almanackor till skolbarnen till jul. Det senare mycket uppskattat och än idag ihågkommet av dem som en gång var skolbarn även om föredragshållarna icke aktade för rov att gissa att ibland kanske lärarinnorna åt upp godiset själva och delade upp almanackorna mellan barnen...

Postgången på öarna är ett speciellt kapitel. Man lägger det man ska skicka i en preparerad getmage, det i sin tur i ytterligare ett hölje, sedan slänger man det i sjön och mycket ofta driver det iland på något bra ställe och tas där om hand för vidare transport. Detta samtidigt som man har Internet och väntar på bredband på sina håll på öarna. En viss spännvidd, alltså.

Ön Canna var en centralplats för Roland Svensson och ägdes

Torbjörn Svensson och Jeppe Wikström tillsammans med ordf. Jan Mårtenson.

av hans vänner Dr. John och Margareth Campbell, som senare donerade ön till National Trust for Scotland som idag till stora delar håller öarna under armarna. Roland bodde i Canna House under sina vistelser här.

Därifrån är det inte långt till fågelöarna Staffa och Treshnish där det finns gott om bl.a. lunnefåglar. Där finns också den berömda Fingals Cave bland basaltklipporna. Dessa trakter besöker man helst med Zodiakbåt som man ska backa in i skrymslena, berättade Jeppe. Annars kan det bli svårt att ta sig ut igen när oväntade vågor plötsligt sköljer över besökaren.

Alla som Jeppe och Torbjörn träffade på öarna hade minnen av Roland Svensson, antingen i första hand, eller via hörsägen.

Hans namn rullade ut röda mattan, berättade de.

Något som underlättar nu när en biografi om Roland Svensson påbörjats är att han kopierade de tiotusentals brev han skickade till vänner bl.a. på dessa öar. Annars är det vanligt att man bara har svaren på brev man skickat, men Roland såg till att även utgående post finns bevarad.

Språket på dessa öar är engelska, men man räknar sig som nordbor. Inte briter, utan i första hand nordbor, fastän man "lyder" under den brittiska kronan. Undantaget är när engelska drottningen delar ut någon utmärkelse; då blir man, åtminstone temporärt, lite brittisk på dessa öar.

Öarna är karga och okonstlade och så är dess invånare. Man gör sig inte till och man är ett med naturen.

När Torbjörn och Jeppe kom till dessa trakter fick man kännedom om ett fartyg som var stort och inte hade något uttalat synbart uppdrag, men gott om antenner. Det skulle visa sig att det i huvudsak sysslade med signalspaning även om andra uppdrag också stod på schemat.

En Natobas finns också men i övrigt är den vanliga världen långt borta. Här råder en tidlöshet, inte minst när dimman ligger tät och de gör den ofta. Klimatet är inte avsett för soldyr-

Så var det detta med tekniken...

Åke Thamberts insatser beundras av bl.a. "Lalle" Bergenholtz

kare. sommartemperaturen ligger runt femton grader och bra väder i dessa trakter är "som en regnig svensk sommar..."

Båten som Torbjörn och Jeppe gör sina guidade resor med tar upp till 60 personer, är en relativt liten men mycket sjösäker och behaglig båt att färdas i utan att vara en lyxkryssare.

Ett bra exempel på hur Roland Svensson minne lever kvar är att när Jeppe och Torbjörn ringde upp den gamla damen Anna Henderson så mindes hon mycket väl som igår när Roland var där, trots att femtio år förflutit.

Klippvärlden är dramatisk det framgick av bilderna vi fick se och under det att bebyggelsen i övriga trakter är grå-vit så är den mera nordiskt kolorerad på Färöarna.

När ska man då resa dit? Ja, i maj lär vara bästa månaden. Då han man också största chansen att ta sig iland på öarna. Jeppe och Torbjörn tog sig iland på sju av åtta öar under sin första resa.

Vad lever folk på? Veldig många lever på att arbeta på National Trust, men det finns skolor så det finns lärare och det finns pubar och affärer på sina håll.

En regel under turerna är att man försöker tillbringa hela dagar på de platser man besöker för att hinna träffa folk, gå till samlingsplatser och få en inblick i vardagslivet. Detta innebär att

Bildvisning i det "lilla" formatet.

man seglar på sennatten.

Vid Shetlandsöarna finns en fantastisk sälkoloni för den som har sådana intressen och även för övriga, förstås.

Jeppes dotter, åtta år, sjöng rara barnsånger för sälarna nere vid stranden och då kom de allt närmare och var snart en stor koloni. Det tyckte vi godhjärtade travlare var en rörande bild, men då sa Torbjörn att en medpassagerare sjungit Helan går och då kom *alla* sälar i hela trakten dit. Och inte nog med det: Jeppes dotter sjunger numera Helan går i skolan. Det får väl vägas upp av att sälarna lever fredade i dessa trakter och att dottern på någon lektion kan sjunga att "några sälar man vunnit för Gud".

Ekonomi är lite olika på öarna. De flesta är fattiga öar, men

Shetlandsöarna har olja och fisk och det märks på välståndet. Här finns många plattskärmar, avslöjade föredragshållarna och avsåg då vår tids nya tavlor, LCD-skärmarna.

Livet på öarna är harmoniskt, naturnära och några större konflikter lär inte finnas.

Föredraget var mycket intressant trots att avsaknaden av bilder gjorde att det inte kom fullt till sin rätt. Föredragshållarna lovade dock att intresserade skulle få en chans att se bildspelet vid ett tillfälle i januari på Skeppsholmen, men om detta får ni veta mer på annan plats i TravlarNytt eller på annat sätt. Det, som så mycket annat, ligger utanför er referens kunskap och kontroll.

Noterat av Clas Göran Carlsson

Arne Weise i samtal med invalsnämndens ordförande Göran Lundberg

JEPPE OCH TORBJÖRN TOG SIG ILAND PÅ SJU AV ÅTTA ÖAR UNDER SIN FÖRSTA RESA.

Äntligen har vi stöd från Karin Thunberg (SvD 23/9)

HÄLSNINGAR

(Forts. från sidan 2)

batt på kommande resor. Jag kan bara rekommendera resor med edvardianskt luxuösa Rovos Rail liksom vistelse i allmänhet i Södra Afrika. Med Travlarhälsningar

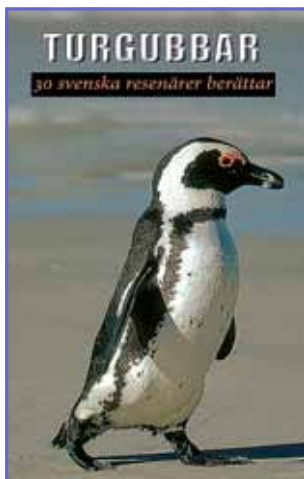
James Johannesson

Hjärtligt tack för uppvaktningen på min jämna födelsedag den 10

oktober. Jag bor numera delvis i Finland och har ibland svårighet att närvara vid våra möten - men med medlemskap i Travlarclubbarna i Malmö och Stockholm hör det till det väsentliga i livet att hålla kontakten med Travellers vid liv. Bästa hälsningar till alla kamrater.

Curt Stjernlöf

Boken "Turgubbar" sammanställd och redigerad av **Bertil Nordenstam** utkom på Carlsons förlag i januari 2006. Boken på cirka 300 sidor innehåller 30 berättelser av stockholmstravlare och är rikt illustrerad i färg och svartvitt. Boken kan köpas i bokhandeln för ca 290 kr men Bertil tillhandahåller den för 200 kr inkl. porto. Hör av er till honom dagtid 08-5195 4148 eller kvällstid 08-355 669 eller med e-post: bertil.nordenstam@nrm.se

NY ADRESS, TELEFON ELLER E-POST

Peter Bergenhag

✉ peter.bergenhag@gmail.com

Gunnar Brandberg

✉ gunnar_brandberg@hilton.com
416 Manhattan Avenue
Manhattan Beach, CA, 90266
USA

☎ +1 (310) 376 8434

Hans Corell

✉ hans.corell@havc.se

Torbjörn Ek

Kung Göstas Väg 26, 2 tr
645 33 Strängnäs
☎ (0152) 161 26

Johan Huldt

Kostervägen 20
181 35 Lidingö

Björn Lilliehöök

Frödingsvägen 8
112 56 Stockholm

Peter Kurlandsky

✉ p.kurlandsky@telia.com

Per-Olof Myrén

☎ (073) 529 5226

Meddelande om ny adress, telefon, fax eller e-postadress skall skickas till klubbens skattmästare enligt adress på baksidan.

KOMMANDE FÖDELSEDAGAR

JANUARI

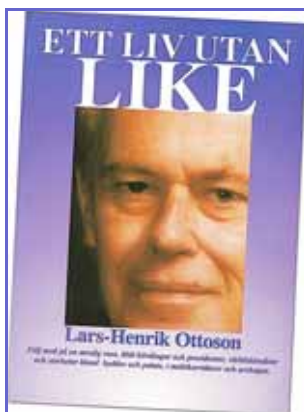
01 Johan Huldt 65 år
04 Leif Lenman 65 år
12 Mats Hellström 65 år
22 Eric Sörling 75 år
23 Jan Carlström 70 år

FEBRUARI

01 Jan Ramberg 75 år
01 Gösta Wetterlind 75 år
03 Hossein Bozorgnia 75 år
05 Alexander Malmaeus 40 år
07 Olof Morander 80 år
11 Martin Örnroth 40 år
15 Mikael Strandberg 45 år
19 Torkel Insulander 45 år

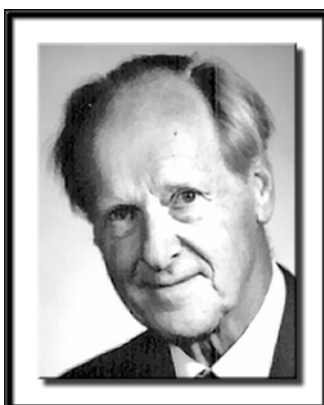
MARS

05 fyller Rolf Friberg 70 år
09 fyller Olof Dalne 55 år
27 fyller Olle Sten 65 år

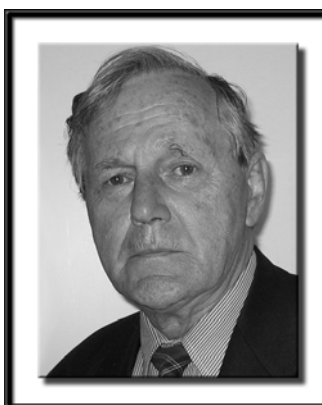

Travlarbrodern **Lars-Henrik Ottoson** tar med dig på en otrolig resa. Möt hövdingar och presidenter, världskändisar och storerheter bland hyddor och palats, i maktkorridorer och urskogar. Den är tryckt i Sverige men utgiven i USA där den kostar \$20. Travlare kan få den till specialpriset 100 kronor direkt från tryckeriet:
Stenby Offset AB
Att.: Sören Rundgren
Transformatorg. 4
721 37 Västerås
e-post: soren@stenbyoffset.se

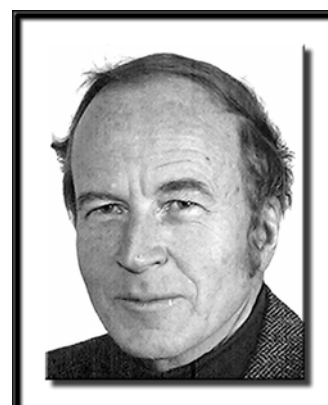
IM MEMORIAM

Professor **Olle Höök** invald 1985, avled den 18 oktober 2006. Han reste på Mellersta Östern, Syd- och Sydostasien, Fjärran Östern, Nord-, Mellan- och Sydamerika, Svalbard, Australien, Hawaii. Jubileumsresan till Egypten 1991. Verksam vid Akademiska Sjukhuset i Uppsala. Författat 200 skrifter inom invärtes medicin, neurologi och medicinsk rehabilitering.

Docent, Med. doktor **Bengt Tillberg** invald 1981, avled den 14 november 2006. Han reste på Afrika, Främre Orienten, Fjärran Östern, Sydamerika och Antarktis.

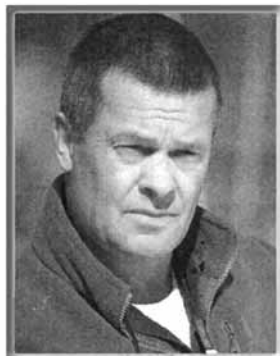

Civilingenjör **Clas C. Herlin** invald 1960, avled den 1 december 2006. Han reste på Nordafrika, Sudan, Mellersta Östern, Syd- och Sydostasien, Hong Kong, Japan, Nord- och Sydamerika. Jubileumsresan till Västindien 1996. Teknisk direktör i Orientconsult AB. Travelers Clubs Invalsnämnd 1972-80.

Travellers Club beklagar förlusten.

NYA MEDLEMMAR

Civilekonom
Henry Duhs

Ekholsmnäsvägen 94
181 41 LIDINGÖ

☎ (08) 765 5557

☎ (070) 876 6555

✉ henry@duhs.se

★1958-02-22 🌐 Resor i arbete, fritid och som ungdom i alla världsdelar utom Antarktis. Tillhoppa har c:a 85 länder besökts. Vintern 2004-05 bodde jag och familj på Mallorca, vintern 1984-85 bodde jag för studier i Montpellier, Frankrike. 📧 F.d. exportsäljare, numera verksam inom fastighetsbranschen. Intressen: segling, skärgårdsliv och samhällsplanering. ☎ 2006 #1286 † Bernt Duhs och Folke Duhs.

Ulf Trägårdh

Linnévägen 22

184 51 ÖSTERSKÄR

☎ (08) 5402 3045

☎ (070) 332 9255

✉ ulf.tragardh@boschrexroth.se

★1942-05-06 🌐 Bodde i Singapo-
re 1985-86, c:a 20 resor till Au-
stralien under perioden 1980-
2001, i samband med dessa 4 ggr i
Nya Zeeland, 4 resor till Brasilien
och Argentina under åren 1999-
2003. Åker 2 ggr per år till Japan

sedan 1986. Rest all år mycket i af-
färer i Europa och semesterar i
Frankrike, Italien och Spanien. 📧
Anställd i 29 år på Bosch Rexroth
Teknik AB, tidigare AB Mecman.
1980 regionchef Spanien, USA, Is-
land och Kanada. 1985 regionchef
Asien, baserad i Singapore. 1987
regionchef Sydostasien, Australien
och Japan. 1992 Exportchef. 2001
regionchef Sydamerika och Japan.
Intressen: familjen, resor, båt, ski-
dor och golf. ☎ 2006 #1287 †
Jarl Wennerholm och Per Wesslau.

Civilingenjör
N. Göran H. Hartzell

Steningenvägen 3
120 39 ÅRSTA

☎ (08) 207 565

☎ (070) 746 6565

✉ goranzh@telia.com

★1945-01-18 🌐 Under 70-talet
arbetat och verkat i Mellanöstern.
1975 2 månader i Tripoli, Libyen.
1977-79 stationerad i Jeddah, Sau-
diarabien. Förhandlingar och ar-
betsresor till Libanon, Jordanien,
Syrien och Egypten mellan 1972-
75. 1985 studieresor till Singapore
Hong Kong och Tokyo, 2 månader
i Australien med besök i Nya Zeel-
and, Tasmanien, Fiji och Tahiti.
1997 resa till Chile och Argentina.
2004 besök i Sydafrika. 📧 Verksam
som Mechanical Engineer inom
VBB-gruppen 1971-76. Delägare
och produktionschef i Blomqvist
Verkstads AB 1976-77. VD i Saudi
Polyester Products. VD AXRO
Konsult eget konsultföretag 1977-
92. VD i dotterbolag inom Sigma
koncernen 1992-95. Management-
konsult 1995-2005.. Intressen:
jakt, tennis, golf, segling, konst och
musik. Farfar Nils Hartzell medlem
i klubben 1967-77. ☎ 2006 #1288
† Fred Goldberg och Jan Hartzell.

Försäljningschef
Mikael Branting

Hyllvägen 17

719 41 GARPHYTTAN

☎ (019) 298 411

☎ (070) 558 4155

✉ mikael.branting@telia.com

★1940-04-11 🌐 Privata resor:
1983-96: 1-3 resor till olika länder
i Europa per år, främst via motor-
cykel. Medverkade på den första
resan för svenskar med motorcykel
i Sovjetunionen på över 20 år
(1991), som förbundsordförande
för Sveriges Motorcyklisters Cen-
tralorganisation (SMC). 1996-
nutid: Resor med familj med bil
och husvagn i Europa. Affärsrelate-
rade resor: I rollen som projektle-
dare för Bofors Weapon Systems
c:a 30 resor till i huvudsak Rio de
Janeiro under åren 1994-2001. 10
resor till Mexico 1999-2001 i sam-
ma befattning, sedan 2002 främst
resor till USA med 8-10 resor per
år i rollen som försäljningschef Ma-
rina Produkter USA för BAE Sys-
tems Bofors AB. 📧 1986-92 In-
genjör med först systemintegra-
tionsansvar, sedan ansvarig för sys-
temutformning för marina vapen-
system. 1993-2002 Projektledare
för produktframtagning, produk-
tion och leverans av olika marina
40 och 57 mm pjässystem. 2002-
Försäljningschef Marina Produkter
USA, har sålt artilleripjässystem till
US Navy:s och US Coast Guards
nya fartygsklasser. Intressen: mo-
torcykelkörning, skidåkning, snö-
skoterkörning, resor med familjen
mm. ☎ 2006 #1289 † Claes Lind-
berger och Göran Lundberg.

Kommendör
Tommy Åsman

Ringövägen 73

372 60 LYCKEBY

☎ (0455) 275 52

☎ (070) 588 6621

✉ tomy_asman@hotmail.com

★1950-06-04 🌐 Besökta länder
utanför Europa: Algeriet, Azorer-
na, Barbados, Bermuda, Jalta, Bra-
silien, Chile, Grönland, Kanada,
Kongo Kinshasa, Panama, Peru,
Puerto Rico, Republiken Kongo,
Ryssland, Senegal, Trinidad Toba-
go, Ukraina, USA. 📧 1973 US
Navy Andra Flottan - Västindien,
1973-74 Isbrytartjänst, 1975-77
Helikoptertjänst, 1978-79 Manö-
ver/Ubåtsjaktofficer, 1980-82 He-
likoptertjänst, 1982-84 Tjänstgör-
ande officer Marinstaben, 1984-86
Fartygschef Patrullbåt, 1987 Flot-
tiljadjutant (stabschef), 1990-92
Divisionschef Patrullbåtsdivision,
1993 Divisionschef Helikopterdivi-
sion, 1994-95 Stf stabschef Sydkus-
stens Marinkommando, 1996-97
Sektionschef Marinledningen Hög-
kvarteret, 1997-99 Flottiljchef,
1999-2001 Chef Personalstabens
planeringsavd. 2001 Stf chef Ör-
logsskolorna, 2002-2004 Chef Ör-
logsskolorna, 2005 Ansvarig för
nedläggning av Örlogsskolorna,
2006- Chef Militära Sjösäkerhetsin-
spektionen. Intressen: segling.
Ordförande i Sjöofficerssällskapet i
Karlskrona, Ordförande i Marinens
Båtklubb (Karlskrona), Styrelsele-
damot i Statens Maritima Museer.
☎ 2006 #1290 † Göran Lundberg
och Folke U. Persson.

Blanketten för ansökan om medlemskap finns att hämta på klubbens hemsida, under fliken "Kontakt". Den skall sedan skickas tillsammans med ett nytaget foto till invalsnämndens ordförande Civ. ek. Göran Lundberg, Karlaplan 28, 114 31 Stockholm.

TRAVELLERS CLUB I STOCKHOLM

c/o P-O Myrén
Björnbacken 4
SE-133 36 Saltsjöbaden

Telefon: 08-717 68 05
Fax: 08-717 95 55

E-post: travlarnytt@travellersclub.se
www.travellersclub.se

För att vi skall lyckas med att göra ett bättre och intressantare Travlarnytt är vi beroende av hjälp från våra medlemmar som ständigt åker runt jorden. Vi vill gärna att ni skickar in lite längre hälsningar med upplevelser, kuriosa, fakta och annat som ni tror kan intressera läsarna. Skicka gärna med färgbilder.

KALENDARIUM

FEBRUARI

8

TORSDAG
2007

ÅRSHÖGTID

Plats Hasselbacken
Föredrag: Sven Yrvind - "Så fanns jag Hertig Larson"
Klädsel: Högtidsdräkt

MARS

6

TISDAG
2007

ORDINARIE MARSMÖTE

Plats Sällskapet, Arsenalsgatan 7
Föredrag: {meddelas senare}
Klädsel: Smoking eller mörk kostym

APRIL

10

TISDAG
2007

ÅRSMÖTE

Plats Sällskapet, Arsenalsgatan 7
Föredrag: {meddelas senare}
Klädsel: Smoking eller mörk kostym

OSA senast fredagen i veckan innan sammankomsten

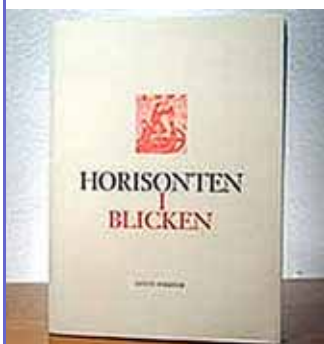
E-post jag.kommer@travellersclub.se eller clindberger@hotmail.com
Web www.travellersclub.se
 Claes Lindberger, Flyghamnsvägen 28, SE-183 64 Täby
 (08) 5603 5451 eller (070) 953 5950

BESÖK VÅR HEMSIDA WWW.TRAVELLERSCLUB.SE

BUTIKEN

Klubbnålen (50 kr) och boken om klubbens historia (395 kr) finns att köpa hos klubbens sekreterare Anders Lindeen. Han brukar ha dem med sig till våra klubbmöten, men kan även kontaktas på (070) 671 6758 eller anders.lindeen@telia.com

JULKLAPPSTIPS FRÅN TEKNIK MAGASINET

Live-Dub MST översättningslur

- Översätter i realtid • Inlärningsfunktion
- Ca 200 språk/dialekter • Inte jättesnygg

MST (Multilingual Streaming Translation) är ett av tjugoförsta århundradets mest betydelsefulla teknologgenombrott. Kommerzialiseringen av MST innebär t ex att bl a smutnantolkarna i FN och EU-parlamentet nu börjar ersättas – ni har sett politikerna med konstiga hörlurar på sig. MST har också funnits ett knäpigt år på institutioner och myndigheter i USA. Nu släpps Live-Dub, MSTs första konsumentmodell (leverans mitten aug 06). Programvaran är utvecklad av språkforskningslaget, under ledning av Nobelpristagaren Rajiv Boonpeetrakul, på AI-institutet vid MIT, Boston. Live-Dub översätter till/från ca 200 olika språk, inkl en mängd dialekter. Vid grov läsning, stamning eller andra talfel kan Live-Dub kräva någon minuts inlärande lyssnande innan översättningen kommer upp i live-tempo. Tekniskt fungerar Live-Dub ungefär som ett skakminne, med ständig buffert. Snittfördröjning på 1/10 sekund – uppfattas som absolut omedelbart. Upplevelsen vid användning går att jämföra med dubbad film, t ex en Disneyrulle där de svenska rösterna ligger i perfekt fas med den talande figuren, men utan att läpprörelserna stämmer. Vi testade lurarna i Hong Kong, och det fungerade perfekt, för både Kantoniska och Mandarin. Kom ihåg dock att för full dialog krävs sådant en Live-Dub för vardera samtalande. Inbyggd mikrofon med automatisk känslighetsjustering. Sladdmonterad volymkontroll för ljudstyrka. Drivs med 2 st AAA-batter.

Nr 060401

5549 kr

Till och med den sk mijnsvenskan kunde Keith Dover (amerikan) förstå fullt ut efter bara ett par minuters inläring "Fucking nice, fenn", skröder han glatt!

Urval av språk Live Dub MST klarar:

svenska/engelska/ryska/franska/spanska/italienska/portugisiska/holländska/ danska/horska/finska/estniska/rövarspråket/ukrainska/hyska/polska/tjeckiska/slovakiska/ungerska/bulgariska/rumänska/språk/turkiska/grekiska/ambiska/kantoniska/mandarin/japanska/koreanska/thailändska/indonesiska.

NÄSTA NUMMER KOMMER I MARS 2007